

Ticho preťalo brechanie psa. Matka zodvihla pohľad od výlevky a vyzrela von z okna. Psovi sa štekot vydral hlboko z hrtana. Čierne, svalnaté telo sa mu zachvievalo vzrušením.

Z červeného golfu vystúpil jej syn a modrú tašku pustil na zem. Pozrel sa na okno, všimol si v ňom matkin obrys. Podišiel ku psovi a odviazal ho z reťaze. Zviera sa naňho vrhlo. Prevaľovali sa na zemi, navôkol lietali zrníčka piesku. Pes vrčal a syn mu zo žartu nadával. Z času na čas skríkol a uderel rotvajlera po pysku. Napokon ostal ležať. Pomaly vstal. Oprášil si špinu a prach z nohavíc. Opäť zablúdil pohľadom k oknu. Aj pes váhavo vstal a sklonil hlavu. Mladík mu dovolil pristúpiť a obližnúť mu podriadene kútik úst. Napokon vykročil k domu a vošiel do kuchyne.

– Dobrý Bože, ty teda vyzeráš!

Matka sa pozrela na jeho modré tričko. Boli na ňom krvavé škrvrny. Aj ruky mal doráňané. Pes mu doškriabal tvár.

– Strašné čosi, daj mi tú tašku, – odfrkla podráždene. – Budem prať.

Skrížil si doškriabané ruky na hrudi. Boli mocné, ako zvyšok jeho tela. Mal takmer sto kíľ a nemal na sebe ani gram tuku. Navyše, svaly práve používal, boli ešte zahriate.

– Nechaj tak, – povedal rýchlo. – Sám sa o to postarám.

Zdalo sa jej, že zle počula. Vari si chce sám oprat'?

– Kde si bol? – spýtala sa. – Veď netrénuješ od šiestej do jedenástej, či áno?

Syn sa k nej obrátil chrbtom a čosi zamumlal.

– Bol som s Ullou. Strážili sme jej synovca.

Pozrela sa na jeho široký chrbát. Mal celkom plavé vlasy, odstávali mu od hlavy ako štetiny na kefe. Zopár prameňov mal zafarbených na ohnivočerveno. Vyzeralo to, akoby mu hlavu zachvátili plamene. Zbehol po schodoch do pivnice. Počula, ako zapol starú práčku. Vypustila vodu z drezu a vyzrela na dvor. Pes si ľahol na zem, hlavu si položil na predné laby. Už sa takmer načisto zotmelo. Syn sa opäť objavil v kuchyni a oznámil jej, že ide do sprchy.

– Teraz? Veď si prišiel z tréningu.

Neodvetil. Neskôr ho začula z kúpeľne, vo vykachličkovanej miestnosti sa duto ozývala melódia presiaknutá zúfalstvom, aké mávajú v hlase mladí. Spieva. Buchli dvierka na skrinke s liekmi. Asi hľadá náplasti, hlupáček.

Matka sa usmiala. Všetka tá surovosť je celkom na mieste. Napokon, je muž. Ten moment si neskôr vybaví v pamäti. Posledný okamih, keď bol život dobrý.

Začalo sa to cestou Gundera Jomanna. Vybral sa až do Indie, aby si našiel ženu. Keď sa ho ľudia na to pýtali, nepovedal, že to po to tam ide. Vlastne si to nepriznal ani sám pred sebou. Hovoril, že chce vidieť čo-to zo sveta, tak to vysvetlil, keď sa ho kolegovia pypytovali na dôvod. Aká bezhraničná extravagantnosť! Veď si nikdy nič nedoprial. Zriedkakedy si vyrazil do mesta, nechodil na vianočné večierky, vždy robil čosi v dome, záhrade alebo sa babral s autom. Nikdy nemal ženu, aspoň teda nik o nej nevedel. Gunder sa nestaral o povedačky. Vlastne to bol veľmi cieľavedomý muž. Síce pomalší, ale tam, kam sa chcel dostať, sa dostal – bez toho, aby narobil veľa hluku. Čas bol na jeho strane. Bol päťdesiatnik. Sedával večer doma

a listoval v knihe, ktorú dostal od svojej mladšej sestry Marie. Národy sveta. Keďže veľa necestoval, vlastne chodil len do práce a z práce, do solídnej firmy, ktorá sa zaoberala predajom poľnohospodárskych strojov, postarala sa o to, aby si aspoň na obrázkoch prezrel všetko, čo existuje tam vonku. Gunder si čítal a listoval. Najviac ho opantala India. Pekné ženy s červenými bodkami na čele. S namaľovanými očami, šibalskými úsmevmi. Jedna z nich sa mu z knihy pozerala priamo do očí a on sa načisto rozplynul v sladkom rojčení. Nik nevedel snívať ako Gunder. Zavrel oči a vzlietol. Bol ľahký ako pierko na jej červeným šatách. Mala hlboké dúhovky, temné ako čierne sklo. Vlasy si ukrývala pod šatkou so zlatou obrubou. Cívil na ten obrázok celé mesiace. Bolo mu jasné, že chce len Indku. Nie preto, že by túžil po podriadenej, obetavej žene, ale preto, že si prial ženu, ktorú by mohol nosiť na rukách. Nórkky sa nechceli dať nosiť. V podstate im nikdy nerozumel, nechápal, čo vlastne chcú. Jemu sa videlo, že mu nič nechýba. Mal dom a statok, auto a prácu, a dobre vybavenú kuchyňu. V kúpeľni mal vykurovanú podlahu, mal televízor a video. Práčku a sušičku, umývačku riadu a mikrovlnku a peniaze na knižke. Gunder chápal, že sú aj iné, abstraktnejšie faktory, ktoré určujú, do akej miery sa človeku darí v ľúbostnom živote, nebol totiž hlúpy. Ale to mu veľmi nepomohlo, keďže tieto veci sa nedali naučiť či kúpiť. Tvoj čas príde, vravievala mu matka, keď ležala a pomaly umierala na veľkej nemocničnej posteli. Otec sa už pominul. Gunder vyrástol s dvomi ženami: s matkou a sestrou Marie. Keď mala mama sedemdesiat rokov, objavil sa jej v mozgu nádor a z času na čas nebola na dlhé obdobie sama sebou. Vtedy trpezlivo čakal, kým sa vráti tá, ktorú poznal a miloval. Tvoj čas príde. Si dobrý chlapec, Gunder. Jedného krásneho dňa ti skríži cestu žena.

Ale jemu sa nevidelo, že by sa mu čosi chystalo skrížiť cestu. Preto si kúpil zájazd do Indie. Vedel, že je to chudobná krajina. Azda tam žije žena, ktorá nebude môcť inak, iba prijať jeho ponuku a nasledovať ho do Nórska, do pekného domu,

ktorý mu patrí. Jej rodina potom príde na návštevu, zaplatí to, ak si to budú priať. Nechcel nikoho trhať od príbuzných. A ak bude vyznávať nejaké komplikované náboženstvo, iste jej v tom nebude brániť. Bol trpezlivý ako málokto. Keby len našiel ženu!

Existovali aj iné riešenia. Ale on sa neodvažoval nasadnúť do autobusu a vybrať sa do Poľska spolu s mužmi, ktorých nepozná. A veru ani netúžil odletieť do Thajska. Tolko sa toho povrávalo o všetkom, čo sa tam vraj deje. Chcel si nájsť ženu celkom sám. Všetko malo stáť a padať na ňom. Gunderovi sa zdalo nemysliteľné usadiť sa s katalógmi a listovať v nich, prezerať si fotky a čítať opisy rôznych žien, či získať na televíziu obrazovku, na ktorej by sa mu ponúkali. Nikdy by si nedokázal vybrať.

Na plešivú hlavu mu sálalo teplo z lampičky. V atlase sveta si vyhľadal Indiu a najväčšie mestá. Madras, Bombaj, Naí Dillí. Najradšej by šiel do mesta pri mori. Mnohí Indovia hovoria po anglicky, to ho upokojilo. Niektorí sú kresťania, prečítal si Gunder v *Národoch sveta*. To by bolo úžasné, keby sa zoznámil s kresťankou, ktorá by navyše hovorila po anglicky. Nepovažoval za natoľko dôležité, či bude mať dvadsať alebo päťdesiat rokov. Nerátal s dieťaťom, nebol náročný, ale ak by už nejaké mala, prijal by ho. Možno bude musieť zaplatiť. Mali toľko zvykov a tie boli iné, ako tu doma, ak to niečo stojí, dobre im zaplatí. Po mame ostalo veľké dedičstvo. Najprv musel nájsť nejakú cestovnú kanceláriu. Mohol si vybrať zo štyroch. Jedna bola v nákupnom stredisku, bol to vlastne len taký pult, kde sa ľudia zastavili a listovali v katalógoch. Ale Gunder chcel pri takom čomsi sedieť. Bolo to dôležité rozhodnutie, nedalo sa spraviť postojacky, napochytne. Musel teda zájsť do mesta, tam boli tri. Zalistoval v telefónnom zozname. Neskôr si spomenul, že mu Marie raz priniesla dovolenkový katalóg, aby ho nalákala. Áno, Mariin katalóg, pomyslel si, a nalistoval obsah, písmeno I. Ialyssos. Ibiza. Írsko. Vari neorganizovali zájazdy do Indie? Našiel Bali a Indonézske ostrovy, ale napokon to

zavrhol. Buď India alebo nič. Rozhodol sa zavolať na letisko a objednať si letenku. Vždy si vedel poradiť, a vo veľkom mes-
te museli byť predsa ľudia zvyknutí na cestovateľov. Ale už bol
večer, a neskoro na to, aby tam telefonoval. Namiesto toho
si ešte raz zalistoval v Národoch sveta. Dlhو sedel a civel na
indickú krásku. Ako len mohla byť nejaká žena tak čarovne
krásna, taká zlatistá a hladká, ohromujúco krehká. Na zápästí
mala šperky. Šatku si pridržovala pod bradou štíhlou rukou.
Na zápästí jej viseli náramky. Od takmer čiernych dúhoviek
sa jej odrážal záblesk svetla, azda zablúdený slnečný lúč, hľa-
dela priamo na Gundera. Do jeho roztúžených očí. Boli veľké
a modré, a teraz ich zavrel. Sprevádzala ho v snoch. Zaspal na
stoličke a zlatá kráska ho neopúšťala. Bola ľahučká ako pierko.
Krvavočervené šaty sa mu mäkko trepotali okolo tváre.

Chcel tam zavolať z práce, počas obedovej prestávky. Mohol
by zísť do prázdnej kancelárie, ktorú zriedkakedy používa-
li. Prerobili ju na sklad. Steny lemovali škatule so zakladačmi
a papiermi. Na stene visel pestrý plagát s mužom ošľahaným
do hneda, ktorý brázdil traktorom pole. To pole bolo také veľ-
ké, že mizlo v opare modrého horizontu ako more. Bez roľní-
kov prestane byť Nórsko Nórskom, bolo napísané na plagáte.
Gunder vytočil číslo. Ak chcete cestovať do zahraničia, stlačte
dvojku, povedal hlas zo záznamníka. Vtom sa ozval iný hlas:
ste devätnásty v poradí. Prosím, počkajte na linke. Oznam
púšťali stále odznova. Čarbal do zápisníka, ktorý bol polože-
ný vedľa telefónu. Pokúsil sa načrtnúť indické sárí. Cez okno
si všimol prichádzajúce auto. Ste šestnásty v poradí, desiaty,
ôsmi. Zdalo sa mu, že teraz sa stane čosi rozhodujúce, rútil sa
vpred. Srdce sa mu rozbúchalo, zarýval ceruzku do papiera,
obťahoval nešikovnú kresbičku. Cez okno videl, ako z čierne-
ho fordu vystupuje statkár Svarstad. Bol to stály klient a vždy
chcel, aby mu pri výbere pomáhal Gunder, navyše nenávidel

čakanie. Ponáhľalo to. Teraz sa už zo slúchadla rinula hudba a hlas mu oznámil, že čoskoro sa mu začne venovať voľný operátor. Práve vtedy sa do miestnosti vrátil Björnsson, jeden z mladých predajcov.

– Pýta sa na teba Svarstad, – povedal mu. – Prečo tu sedíš?
– dodal. Zatváril sa podozrievavo.

– Hneď som tam. Chvíľu sa s ním rozprávaj. Veď je také pekné počasie. Zo slúchadla sa ozval ženský hlas.

– Akurát sa mi otočí zadkom a naprdí mi do ksichtu, – odvetil Björnsson. Gunder odmietavo zamával rukou. Mladík napokon pochopil narážku a zmizol. Cez okno dovidel na Svarstadovu rozladenú tvár. Rýchlo zazrel na hodinky, čo značilo, že jednoducho nemá všetok čas sveta. Vôbec sa mu nepáčilo, že ktosi okamžite nezatancoval tak, ako on pískal.

– Nuž, vec sa má tak, začal Gunder, – ... chystám sa do Bombaja. Do Indie. O štrnásť dní.

– Chcete letieť z Gardermoeny? – spýtal sa hlas.

– Áno. Chcel by som vyraziť v piatok o štrnásť dní.

Počul, ako ťuká do klávesnice a čudoval sa, ako rýchlo jej to ide.

– V tom prípade by ste mohli letieť do Frankfurtu o desať pätnásť, – povedala.

– Z Frankfurtu vám letí ďalší prípoj o trinásť desať. Štyridsať minút po polnoci miestneho času budete na mieste.

– Miestneho času? – hlesol Gunder spýtavo. Rýchlo si to zapisoval.

– V Bombaji je o tri hodiny a tridsať minút viac, – vysvetlila mu.

– Áno, áno. Rád by som si tú letenku objednal. Koľko stojí?

– Spiatočná?

Zaváhal. Čo ak sa domov budú vracieť dvaja? Veď v to predsa dúfal, sníval o tom a túžil po tom.

– Môžem to neskôr zmeniť?

– Dá sa to.

– V tom prípade chcem spiatočnú.

– Stojí šesttisíc deväťsto korún. Môžete si ju vyzdvihnúť na letisku, alebo vám ju pošleme poštou. Čo by vám vyhovovalo?

– Poštou, – odvetil rýchlo. Nadiktoval jej meno a adresu. – Ulica Blindveien dva.

– Ešte maličkosť, – povedala náhle žena. – Už sa to nevolá Bombaj.

– Nie? – začudoval sa Gunder.

– Mesto sa teraz volá Mumbaj. Od roku 1995.

– Zapamätám si to, – povedal Gunder vážne.

– Spoločnosť SAS vám praje šťastnú cestu.

Položil slúchadlo. Svarstad rozdrapil dvere do kancelárie a podráždene sa naňho zahľadel. Potreboval mláťačku a oči-vidne sa rozhodol vytrápiť Gundera, ako sa len bude dať. Po čele mu stekal pot. Otcovskej farmy sa držal zubami-nechtami, ktoré už mal z toho riadne polámané. Nik sa neodvážil ukázať Svarstadovi nový stroj. Nedalo sa s ním spolupracovať.

– Pán Svarstad, – zvolal Gunder a vstal. Líca mu zrumeneli zo všetkého, čo sa práve stalo. – Tak sa teda do toho pustíme.

Gunder bol v nasledujúce dni trochu mimo. Nesústredený, nabudený. Nemohol sa v noci upokojiť. Ležal a premýšľal o dlhej ceste a o tej, ktorú možno stretne. Medzi dvanástimi miliónmi Bombajčaniek, nie, opravil sa, medzi dvanástimi miliónmi Mumbajčaniek sa musí nájsť jedna preňho. Chodí po meste a nič netuší. Rád by jej kúpil nejaký drobný darček. Čosi z Nórska, ktoré nikdy nevidela. Azda sponu, ktorá by sa jej hodila k červeným šatám. Alebo modrým či zeleným šatám. Áno, sponu. Zajtra pôjde do mesta a nejakú jej kúpi. Nie veľkú a výraznú, niečo malé a milé. Aby si ňou mohla zopnúť šatku, ak teda šatku nosí. Alebo chodí azda v nohavičiach a svetri? Rojčil, a nie a nie zaspáť. Má na čele červenú bodku? Predstavil si, ako sa jej dotýka prstom a ona sa naňho placho usmieva. Very nice, povedal Gunder do tmy. Trochu si musí pocvičiť angličtinu. Thank you very much. See you later. Čo-to predsa vie.

Svarstad sa už takmer rozhodol pre Dominator Claas, 58 S. Gunder s ním súhlasil.

– Len to najlepšie je dostatočne dobré, – usmial sa. Indické tajomstvo ho naplňalo od hlavy až po päty. – Šesťcylindrový motor Perkins, má sto koní. Trojstupňová mechanická prevodovka s hydraulikou. S rezačkou dlhou tri metre šesťdesiat.

– A cena? – spýtal sa zachmúrene Svarstad, hoci vedel, že tento zázrak stojí päťstosedemdesiatisíc korún. Gunder si prekrížil ruky na prsiach. – Potrebujete aj nový balíkovač. Rozhýbte sa a kúpte si k tomu aj Quadrant. Nemáte toľko miesta na skladovanie.

– Musí robiť okrúhle balíky, – odvetil Svarstad. – S dlhými sa nedá pracovať.

– Je to len zvyk, – nedal sa Gunder. – Ak máte dobré prístroje, ušetríte za pracovné sily. Veď Poliaci čosi stoja, či nie? S novým Dominatorom a novým lisom to zvládnete aj bez nich. Navyše vám spravím cenu ako nikto. Uvidíte.

Svarstad prežúval steblo. Ošľahané čelo mu brázdila výrazná vráska, v hlboko posadených očiach sa mu zahniezdila bolesť, ktorá však vyprchávala pod vplyvom oslnivého sna. Žiaden predajca by nenatískal mužovi, čo má len tak-tak peniaze na mlátačku, ešte jednu mašinu. Ale Gunder riskoval – a väčšinou vyhral.

– Ide o investíciu do budúcnosti, – povedal. – Ešte stále ste mladý muž. Prečo by ste sa mali uspokojiť s druhým najlepším strojom? Veď sa zoderiete. Quadrant vám nalisuje štvorhranné balíky, tie sa dajú lepšie skladovať a zaberú menej miesta. Nik iný v okrese sa neodvážil risknúť to so štvorhrannými balíkmi. Čoskoro sa prišuchtajú a budú oči otvárať.

Trafil do čierneho. Svarstadovi sa tá myšlienka zapáčila, predstavil si skupinku zvedavých susedov, ktorí sa jeden po druhom zastavujú na jeho dvore. Ale musel si zavolať. Gunder

ho odvieďol do prázdnej kancelárie a išiel pripraviť zmluvu, predaj mal už takmer vo vrecku. Lepšie to už ani nemohlo byť. Podaril sa mu veľký predaj pred ďalekou cestou. Nasadne do lietadla s čistým svedomím.

Svarstad vyšiel z miestnosti. – V banke mi dávajú zelenú, – oznámil mu stručne. Bol červený ako rak, v očiach pod strapatým obočím sa mu blýskalo.

– Vynikajúco, – povedal Gunder.

Po práci zašiel do mesta a zamieril priamo do zlatníctva. Zahľadel sa na sklený pult, kde ležali prstene. Poprosil predavačku, či by mu neukázala strieborné spony k tradičným krojom a ona sa ho spýtala, aké. Gunder mykol plecóm.

– Nuž, nejaké. Len aby boli strieborné. Má to byť darček. Nenosí kroj.

– Také spony sa nosia len ku kroju, – poučila ho žena.

– Musí to byť krojová spona, – povedal Gunder. – Niečo skutočne nórske.

– Pre cudzinku? – spýtala sa ho.

– Áno, myslel som si, že by sa jej hodila k jej tradičnému oblečeniu.

– A to je aké? – spýtala sa s neskryvanou zvedavosťou.

– Indické sári, – odvetil Gunder dôležito.

Za pultom sa rozhostilo ticho. Predavačka pravdepodobne zvädzala vnútorný boj, rozhodovala sa, čo robiť. Gunderova očarujúca tvrdohlavosť na ňu zapôsobila, a nemohla mu odmietnuť predať, čo chcel. Hoci... existovali pravidlá, Spolok ľudových tradícií určoval, čo je povolené a čo nie. Ale ak by aj nejaká žena pobehovala po Indii so striebornou sponou na žiarivo oranžovom sári, nik z ľudových tradícií to nezistí. Nuž otvorila príslušnú zásuvku a vybrala odtiaľ stredne veľkú striebornú sponu. Nebola si istá, či si je ten zanovitý muž vedomý toho, koľko taký šperk stojí.

– Cena? – spýtal sa Gunder.

– Tisíc štyristo korún. Môžem vám ukázať aj hardangerské. Máme aj väčšie a aj oveľa menšie. Ale sári sú spravidla zdobe-

né zlatom. Mala by byť preto jednoduchá – podľa mňa. Viete, aby to vôbec ladilo.

Jej hlas mal ironický nádych, ale ovládla sa, keď sa pozrela na Gundera. Zobral špirálovitú sponu zo zamatovej podložky a podržal ju medzi drsnými prstami. Zodvihol ju do svetla a zasnene sa na ňu zahľadel. Dojalo ju to. Čosi na tom veľkom, pomalom a plachom mužovi ju očarilo. Chystal sa na pytačky.

Gunder si nechcel prezrieť ďalšie spony, zbytočne by zapochyboval o svojom výbere. Kúpil teda prvú, ktorú mu ukázala a ktorá bola aj najlepšia, a dal si ju zabaliť. Nevedel sa dočkať, kedy ju doma rozbalí a bude ju môcť obdivovať. Šoféroval domov, prstami bubnoval po volante a predstavoval si hnedé prsty, ako otvárajú balíček. Predavačka mu zabalila škatuľku do čierneho baliaceho papiera s drobnými zlatými bodkami a previazala krvavo červenou stužkou. Ležal vedľa neho na sedadle spolujazdca. Asi by si mal kúpiť pred cestou aj nejaké lieky. Na žalúdok. Aby zvládol všetko to exotické jedlo, pomyslel si. Ryžu a karí. Silné ako čert. A indické peniaze. Má vôbec ešte platný pas? Zrazu mal naponáhlo. Najlepšie bude, keď zavolá Marie.

Dedina, v ktorej Gunder býval, sa volala Elvestad. Mala dve-tisíc tristoštyridsaťsedem obyvateľov. Drevený stredoveký kostol zreštaurovali v roku tisíc deväťstosedemdesiat. Mali čerpaciu stanicu, školu, poštu a pohostinstvo pri ceste. Bol to taký nepekný kríženec unimobunky a tradičnej nórskej sýpky, stála na koloch a k vchodu viedli strmé schody. Ak človek vkročil dnu, prvé, čo si musel všimnúť, bol jukebox. Wurlitzer, ktorý ešte stále fungoval. Na streche bola pripevnená červeno-biela tabuľka a na nej bolo napísané: Einarov hostinec. Večer ju Einar rozsviecoval.

Einar Sunde prevádzkoval hostinec sedemnásť rokov. Mal ženu, deti a pri stavbe prepychovej švajčiarskej vily na okraji